

УНИВЕРЗИТЕТ У БЕОГРАДУ
ШУМАРСКИ ФАКУЛТЕТ
Кнеза Вишеслава 1, Београд

ИЗВЕШТАЈ О ПОДОБНОСТИ МАСТЕР РАДА ЗА ОДБРАНУ

I ПОДАЦИ О КОМИСИЈИ 1. Датум именовања (избора) комисије: 13.4.2022 (бр. 03-3382/3) 2. Састав комисије са назнаком имена и презимена сваког члана, звања, назива уже научне области за коју је изабран у звање и назив факултета (установе) у којој је члан комисије запослен: 1. др Драгана Ћоровић, ванредни професор, Шумарски факултет Универзитета у Београду (Ужа научна област: Пејзажна архитектура и хортикултура) 2. др ум. Милена Путник, ванредни професор, Шумарски факултет Универзитета у Београду (Ужа уметничка област: Сликаство) 3. др Невена Васиљевић, редовни професор, Шумарски факултет Универзитета у Београду (Ужа научна област: Пејзажна архитектура и хортикултура)
II ПОДАЦИ О КАНДИДАТУ 1. Име, име једног родитеља, презиме: Милица, Марјан, Видич 2. Датум и место рођења, општина, држава: 29.5.1995, Београд, Савски венац, Србија 3. Студијски програм основних студија које је кандидат завршио: Пејзажна архитектура 4. Датум завршетка основних студија: 20.9.2021.
III НАСЛОВ МАСТЕР РАДА: „Негативни простори у урбаном пејзажу Новог Београда: одлике и потенцијал”
IV ПРЕГЛЕД МАСТЕР РАДА: Мастер рад кандидаткиње Милице Видич, дипл. инж. пејз. арх., под називом: „Негативни простори у урбаном пејзажу Новог Београда: одлике и потенцијал” има укупно нумерисаних 67 страница. Овај мастер рад садржи 5 слика, 5 <i>GoogleEarth</i> снимака предметне локације, 3 графичка приказа (допринос кандидаткиње), као и 14 фотографија предметне локације, чији је аутор кандидаткиња – укупно 27 илустрација. Поред тога, рад садржи и 2 табеле, чији је аутор такође кандидаткиња. Списак литературе се састоји од укупно 39 референци, међу којима је наведено: 31 публикација и 8 електронских извора. На почетку рада су Насловне странице на српском и енглеском језику, затим Апстракт и Кључне речи на српском и енглеском језику, а следи Резиме рада, у којем је приказан укратко садржај и резултат рада, приступ истраживању и значај стечених увида за даља истраживања. У делу који претходи детаљном приказу истраживања је и Садржај, са наведеним поглављима: 1. Увод, у којем су дефинисани предмет, циљ и хипотезе рада, као и истраживачка питања (стр. 1-5); 2. Методологија и метод рада (стр. 6-9), у којем је дато образложење методологије, као и примењене методе истраживања; 3. Теоријски оквир: пејзаж и његове димензије (стр. 10-37), објашњава основне појмове и концепт негативних простора; 4. Негативни простори у урбаном пејзажу новобеоградских блокова (стр. 38-59), приказује истраживање негативних простора у контексту Новог Београда, кроз хронолошку анализу, мапирање, као и функционалну анализу и типологију одабраних негативних простора; 5. Дискусија и закључак (стр. 60-62), посвећено је проблематизовању стечених увида; 6. Списак слика и табела (стр. 63-64), с рекапитулацијом слика и табеларних приказа рада; као и

7. **Литература** (65-67) са списком коришћених референци.

Структура рада, формирана је адекватно теми мастер тезе, односно предмету истраживања и чини логично осмишљену целину.

V ВРЕДНОВАЊЕ ПОЈЕДИНИХ ДЕЛОВА МАСТЕР РАДА

У мастер раду „**Негативни простори у урбаном пејзажу Новог Београда: одлике и потенцијал**” кандидаткиње **Милице Видич**, дипл. инж. пејз. арх., предмет рада се односи имплицитно на трансформацију простора, односно процесе трансформације урбаног пејзажа, у којој неки од делова урбане површине постају – негативни простори. У фокусу проучавања која су спроведена током рада на овом мастер раду, налази се резултат, односно последица трансформационих процеса: негативни простори, у својим различитим видовима, чине посебан слој урбаног пејзажа, који није увек нужно са негативном конотацијом.

После уводних образложења предмета, проблема и циља рада, уз сажето одређење предметне локације, кандидаткиња Видич поставља хипотезу истраживања и истраживачка питања. Даље се формира још једно уводно поглавље, у којем се налазе подаци о примењеном методолошком приступу у раду, односно комбинацији приступа и различитих метода и техника, које одговарају специфичној и комплексној теми истраживања.

Структура рада формирана је тако да после уводног дела, који чине прва два поглавља, следи треће поглавље, посвећено теоријском оквиру истраживања. Ово поглавље даје основу за анализу појма „негативног простора” у смислу његовог порекла и развоја. У том процесу дефинише се комплексни теоријски контекст изучавања, односно референтни систем, који подразумева образлагање основних и релевантних појмова, у односу на које се појам „негативног простора” постепено одређује. На самом крају поглавља, формира се и прелиминарна типологија негативних простора. Анализа конкретних негативних простора у оквиру предметне локације приказана је у четвртом поглављу. У овом делу мастер рада приказана је функционална и визуелна анализа негативних простора у оквиру три изабране локације у новобеоградским блоковима 44 и 70, што се додатно дискутује и проблематизује у контексту спроведеног истраживања.

У **Уводу**, указано је на чињеницу да је истраживање, спроведено у овом мастер раду, инспирисано уочавањем радикалних измена просторне структуре Новог Београда, која се трансформише као последица процеса урбанизације у условима транзиције друштва из једног у други економски и друштвени систем. У просторним анализама Новог Београда, као и у анализама трансформацијских процеса, спроведеним током мастер студија, закључено је да је угрожен јединствени карактер урбаног пејзажа Новог Београда и да су настале потенцијално неповратне промене његове просторне структуре. Тумачењем карактеристичних појмова, који су се искристалисали у спроведеној анализи, дефинишу се односи између различитих чинилаца који утичу на просторне промене, које се на тај начин могу боље разумети и предочити. **Главни проблем** који је подстакао разраду теме у овом мастер раду, односи се на убрзани губитак отворених јавних и полујавних простора у урбаном ткиву Новог Београда, који настаје као последица стихијског развоја града. Образац по којем одређени простори унутар урбаног ткива постају неадекватно коришћени и затим подлежу пренамени која девастира њихово претходно значење, указује на то да такозвани „негативни простори” имају улогу у деградацији урбаног пејзажа, али и могући потенцијал за његову регенерацију. **Циљ рада** се налази у постизању ширег разумевања концепта негативних простора у области пејзажне архитектуре, којим се

посебно истиче њихова вредност као потенцијалног елемента будућих функционалних, одрживих урбаних пејзажа.

Друго поглавље о **Методологији и методама рада**, доноси податке о томе да су у истраживању примењене различите технике и поступци с обзиром на то да се рад бави донекле апстрактним концептом, који се конкретизује у физичкој структури града, у овом случају Новог Београда. Методолошки оквир заснива се на различитим принципима, у зависности од фазе истраживања, односно од тога да ли је у питању теоријско истраживање или стварање аналитичке базе за просторна истраживања, коришћене су најпре методе анализе садржаја, затим методе апстракције, затим конкретизације, и друге. Компаративном анализом су утврђене релације и међусобни односи између различитих појмова у оквиру дефинисаног теоријског контекста, чиме се идентификују односи и релације у постављеном теоријском оквиру, којим се објашњава концепт негативних простора. Идентификације и дескрипција негативних простора у контексту просторног оквира Новог Београда, припада другој и трећој фази истраживања, од којих једна означава аналитички процес сагледавања трансформација простора на Новом Београду и идентификације предметних локација које ће се проучавати у следећој фази, у којој се подаци прикупљају теренским радом. У трећој фази рада, врши се верификација негативних простора у оквиру одабраних зона, док се током четврте фазе рада врши синтеза дотадашњих проучавања и прикупљених података, у циљу одређивања капацитета негативних простора да буду градивни фактор у обезбеђењу функционалности реструктурирације урбаног пејзажа. Посебан допринос ове фазе рада је Табела 1, Табеларни приказ методологије истраживања и структуре рада кроз фазе, чији је аутор кандидаткиња Милица Видич. Ова табела на прегледан и веома једноставан начин приказује и структуру рада, али и фазе истраживања, са зацртаним и постигнутим циљевима, задацима и резултатима.

У трећем поглављу овог рада, под називом **Теоријски оквир: пејзаж и његове димензије**, обрађује се концепт пејзажа, културног предела и урбаног пејзажа, затим појам простора и његова манифестација унутар урбаног пејзажа. Значење појма „негативни простор“ и сродних концепата, дат је кроз постојеће дефиниције и поделе, на основу чега се теоријски одређује сам појам „негативни простор“, да би се затим дефинисале и његове типолошке одреднице. У образложењу њихових карактеристика, различитих одлика и облика испољавања на територији Новог Београда, кандидаткиња даје и теоријске основе на бази којих проучава ову тему. Ширина теоријског сагледавања концепта негативних простора, у раду кандидаткиње види се у делу проучавања под називом **Негативни простор у другим областима**, где се теоријски увиди из области музике, користе да обогате теоријско значење концепта негативних простора, односно његову конкретну примену у процесу регенерације пејзажа. Разматрајући различите варијанте концепта негативних простора у оквиру проучавања пејзажа, кандидаткиња веома промишљено дефинише карактеристике појма, уз помоћ којих се ова, наизглед нестабилна теоријска структура, све јасније поставља у истраживању, кроз своје особине, дефиницију, индикаторе и предлог типологије. И овај увид дат је на крају поглавља као табела, која се лако и једноставно сагледава. Овде посебно треба нагласити да се у раду негује флексибилност приступа, у смислу сталне провере стечених увида, као на примеру промишљања *дормантних простора*, који вероватно тек чекају, као и остале типолошке одреднице негативних простора, да буду проверене у различитим студијама случаја.

У четвртом поглављу, **Негативни простори у урбаном пејзажу новобеоградских блокова**, заснованом такође на претходним истраживањима и анализама, такође се јасно сагледава вишеслојност, слојевитост, комплексност, односно хетерогеност новобеоградског урбаног пејзажа. У овом делу рада приказано је изучавање

просторних карактеристика, а нарочито нестанак негативних простора на подручју Новог Београда, у процесу који подразумева њихову: хронолошку анализу, мапирање, идентификацију и функционалну анализу, као и проверу стечених увида и бележење тренутног стања простора: Аква-парк у блоку 44, Јавна зелена површина „Лазаро Карденас“ у блоку 44 и Савски кеј дуж блокова 44 и 70. У опису наведених предметних локација, чита се испреплетаност различитих значења, која су показатељи системског феномена постојања негативних простора у урбаној структури Новог Београда, који настају као продукт одређених деградативних токова, али, исто тако могу да буду схваћени и као елемент, односно потенцијана резерва виталности урбаног пејзажа Новог Београда.

Дискусија и закључак односи се на додатно проблематизовање теме рада, као и на издвајање главних увида, који су проистекли из спроведених истраживања. Међу стеченим увидима је потврда претпостављене функције и места негативних простора у урбаном пејзажу Новог Београда, а исто тако и потврда дефиниције и типологије појма „негативни простор“, који ће се тек у будућим истраживањима додатно етаблирати. **Списак слика и табела**, садржи називе свих 27 илустрација и 2 табеле. Свака од илустрација и табела, има веома важно место у општој структури рада, а посебно се издвајају фотографије кандидаткиње (Слике бр. 14-27), на којима су представљени примери негативних простора на предметним локацијама. Такође, две табеле служе томе да додатно илуминирају главне увиде, методолошки приступ и типологију негативних простора и такође представљају аутентични допринос кандидаткиње. **Литература** је списак коришћених и цитираних дела, дат кроз 39 библиографских јединица.

VI ЗАКЉУЧЦИ

У мастер раду „Негативни простори у урбаном пејзажу Новог Београда: одлике и потенцијал“ кандидаткиња Милица Видич, приступом који је утемељен на теоријском проучавању, компаративним студијама, квалитативним анализама, и сталним проверама достигнутих увида кроз теоријску призму, односно постављена истраживачка питања, испитују се настанак, одлике и потенцијал негативних простора у урбаном пејзажу Новог Београда, односно имплицитно у трансформацији његовог простора. Посебну вредност рада представља спроведена вишедимензионална анализа, уз помоћ које се осмишљава посебна методологија која може имати широку примену и у теоријском проучавању пејзажа.

На основу вредновања резултата рада Комисија сматра да мастер рад дипл. инж. пејз. арх. Милице Видич, показује да су сви добијени резултати рада, односно сви релевантни подаци, студије случаја, сви прикази и образложења појединиих проблемских целина, настали на основу проучавања адекватне литературе, односно примарних и секундарних извора, као и извршене анализе предметног простора и да оправдавају сва предузета истраживања. У том смислу овај мастер рад представља самосталан рад.

Сматрамо да кандидаткиња има способност да самостално примењује знања стечена током основних и мастер академских студија и да доноси закључке на основу спроведених истраживања. Посебан квалитет овог рада је да, осим што даје увид у до сада неиспитане теме у подручју пејзажноархитектонске теорије и праксе у нашем контексту, што започиње стварање основе за сагледавање трансформационих процеса простора Новог Београда у релацији са постојећим друштвеним односима и економским и привредним развојем, у контексту стварања негативних простора, истовремено даје и смернице за стварање методолошког приступа у оваквој врсти проучавања.

За будуће просторне анализе, чији ће предмет бити типлошке одреднице негативних простора, ово истраживање указује на значај дубинског познавања одређеног простора, које је неопходно за доношење одлука које ће бити спроведене у трансформацији, такође и регенерацији простора. Осим што се у овом истраживању дефинишу и проверавају дефиниције различитих појмова, такође се и типолошке одреднице негативних простора флексибилно сагледавају, што оставља простор за измене и прилогађавања приказане методологије у ширем контексту, на различитим просторним нивоима.

Имајући у виду све наведено, Комисија закључује да мастер рад **дипл. инж. пејз. арх. Милице Видич: „Негативни простори у урбаном пејзажу Новог Београда: одлике и потенцијал”**, има неопходне елементе да се прихвати као мастер рад и да, према томе, у смислу оспособљености кандидата, може да се приступи јавној одбрани рада.

VII КОНАЧНА ОЦЕНА МАСТЕР РАДА:

1. Да ли мастер рад садржи све битне елементе и да ли је написан у складу са насловом рада:

ДА

2. Недостаци мастер рада и њихов утицај на резултат истраживања:

рад не садржи недостатке који би значајно утицали на приказ резултата истраживања.

VIII ПРЕДЛОГ:

На основу укупне оцене мастер рада, комисија предлаже:

да се мастер рад прихвати, а кандидаткињи одобри одбрана.

ПОТПИСИ ЧЛАНОВА КОМИСИЈЕ

др Драгана Ћоровић, ванредни професор, ментор
Шумарског факултета – Универзитета у Београду

др ум. Милена Путник, ванредни професор
Шумарског факултета – Универзитета у Београду

др Невена Васиљевић, редовни професор
Шумарског факултета – Универзитета у Београду

НАПОМЕНА: Члан комисије који не жели да потпише извештај јер се не слаже са мишљењем већине чланова комисије, дужан је да унесе у извештај образложење односно разлоге због којих не жели да потпише извештај.